

ARADI KÖZLÖNY

52. évfolyam, 163. szám.
Péntek, 1937. július 23.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF
1897—1932.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Arad, Bulev. Regele Ferdinand 4.

Képviselő nélkül

Irtta: HEGEDŰS NANDOR

Az ember kétszer is elővassa és el is adalodik az olvasás mellett, azt az előadást, amit lord Halifax tartott Londonban a napokban a demokráciáról. Az angolok soha nem unják meg ezt a témát, sőt mindig nagyobb szeretettel térnek vissza reá. Az angol lapokban sűrű hasábkot találok Halifax lord előadásáról és jól esik végigszántani rajta a szemet bánatos irigységgel és feljajdulással: boldog az az ország, ahol ezeket az eszméket nemcsak hirdetik és szavalják, hanem gyakorolják is és a világ leghatalmasabb államánál alapjait ismerik el.

Természetesen nem megyek végig az előadáson, de megállapodok annál a fejezetnél, amelyben a kiváló angol politikus az önkormányzattal foglalkozik. Nálunk sajnos az önkormányzati élet értéke lejárt. Tulságosan intenzív önkormányzattal soha nem dicsekedtünk ezekben az évtizedekben, de valami beleszólást mégis nyertünk saját dolgaink intézésébe, míg a diktatórikus közszellem, a pártérdek és a nacionalista túltengés egészen ki nem rántotta lábunk alól a helyi önkormányzatot is. Az angol demokrácia a kormányt eszköznek tekinti arra, hogy kedvező feltételeket teremtsen az egyéniség legteljesebb kifejlése számára. Az angol ember is büszke az államára, ki ne ismerné az angol gögőt és biztonságot pláne a külföldön, de azért az államot nem tekinti imádat tárgyának vagy éppen öncélnak, aminek mindent alá kell rendelni. Az állami mindenhatóság zsarnokságra vezet. Az államnak nem az a feladata, hogy maga alá gyűrje az egyéneket, hanem ellenkezőleg, hogy felemelje és erősítse őket. Halifax nem vitatja, hogy a kormányok tevékenysége nagyban hozzájárult a brit nagysághoz, de elsősorban hozzájárult az önkormányzat ereje és felelőssége.

— Az a közösség, amely a maga kezében tartja a rendelkezést saját sorsa felett, megszerzte a tapasztalatokat az üdvös kormányzáshoz és igazgatáshoz és messze felette áll ama rendszernek, amely kiadta kezéből a rendelkezést és mások kezébe tette le a teljhatalmat.

Halifax lord ennek a nagy igazságnak a kimondása kapcsán jut el az angol önkormányzat évszázados felszavának magasztalásához: no taxation without representation! Nem lehet adót kivetni képviselő nélkül. Nem lehet a közösségre terheket róni anélkül, hogy a közösség saját maga bele ne szóljon a kérdések menetébe és eldöntésébe.

Csakis a képviselő teszi lehetővé, hogy a végrehajtó hatalom felett ellenőrzést gyakoroljunk. Áll ez a kormányokra éppen úgy, mint a falusi bíróra, vagy a városi polgármesterre. Ahol sem parlament, sem helyi önkormányzat nem működik, ott nincs felelősség sem és nincs egyéb, mint kedvezés, pártszempont és felfelé való hizelgés és kegyek hajszolása. Módot kell adni a lakosoknak, hogy képviselő útján beleszóljon a teherviselés mértékébe és közpénzek hovaforrásába, hogy lássa: mi történik a vagyonával. Természetes, hogy ahol nincs önkormányzati képviselő, ott nincs számadás sem. Az angol demokrácia el sem képzelné, hogy vannak demokrata nevezetű országok, ahol a közönség éveken át kirekesztetik az önkormányzattól és sem ellenőrzésre, sem felelősségrevonásra joga és módja nincs. Mi sem ter-

Visszavonulnak a határról a kínai csapatok

Japánellenes összeesküvést lepleztek le a megszállott Tiencsinben — Anglia és Franciaország az Egyesült-Államokkal egyetértőleg jár el a távolkeleti konfliktus ügyében

TOKIÓBÓL jelentik: A tiencsini japán hatóságok szerdán nagyszabású tisztogatási akciót hajtottak végre úgy Tiencsinben, mint a város környékén és mint állítják, messzeágazó japán ellenes összeesküvést lepleztek le, amelynek célja az volt, hogy a tiencsini japán helyőrséget felkoncolják. Igen sok politikailag gyanús személyt tartóztattak le. Közöttük van Feng kínai tábornok egyik magasrangú vezérkari tisztje, Csaj-Szan-Tang ezredes. A japánok szerint az ezredes több más tiszttel együtt katonai akciót készített elő a tiencsini japán helyőrség ellen. A leplezés következtében a japánok Tiencsint és egész környékét megszállják és a pártvezéreket katonai ellenőrzés alá helyezik. A letartóztatottak viszont hadbírósság elé fognak kerülni. Ilyen körülmények között alig lehet számítani a japán—kínai feszültség enyhülésére, mert nem valószínű, hogy a kínaiak tétlenül nézzék a Tiencsinben letartóztatott bajtársak esetleges kivégzését.

A Reuter ügynökség jelentése szerint Lukutiau és Papacsanból visszavonták a kínai csapatokat. Japán vezető körökben megállapítják, hogy ez az intézkedés megkönnyítette most már a politikai atmoszférát.

Ujra feszültebb a helyzet!

Csaj-Su-Tung tábornokot, az északkeleti hadsereg egyik vezetőjét a japán katonai hatóságok letartóztatták, mert azzal vádolják, hogy része volt abban az összeesküvésben, amelyet Kavages japán követ meggyilkolására szöttek.

A távolkeleten tehát minden pillanatban várják a támadást a kínai hadállások ellen. Tokióból érkező jelentések szerint ott letartóztatták a japán felsőház egyik előkelő tagját, akinek azt vetik a szemére, hogy a napokban mondott egyik beszédében elidegeníteni igyekezett a japán népet a hadseregtől.

A Reuter-ügynökség délutáni jelentése szerint

a japán—kínai helyzet az utóbbi 24 órában ismét feszültté vált.

A Pekingben levő angol és amerikai lakosságot felszólították, hogy mihelyt tudomást szereznek az összeütközések megkezdéséről, azon-

nal vonuljanak a számukra már kijelölt semleges városrészekbe. Az északkeleti hatóságok felszólították a japán csapatokat, hogy vonuljanak vissza eredeti hadállásaikba. A határidő ma délelőtt járt le.

A varsói japán követség egyik vezető tagja közölte az Express Forani lap munkatársával, hogy Csang-Kai-Sek tábornok Moszkva szolgálatában áll. A kommunisták minden alkalmat felhasználnak arra, hogy háborút provokáljanak Kína és Japán között, mert ezáltal gyöngyösködtetik Japánt.

A francia sajtó vezetői jelenleg foglalkozik a távolkeleti eseményekkel, különösen a szovjetkormány beleavatkozásával. A lapok egyöntetűen megállapítják, hogy

az események alakulásában a szovjetkormány nagy szerepe van.

A Matin megállapítja, hogy Moszkva politikájának nagy szerepe volt az események kielez-

mészetesebb, hogy ilyen állapot mellett a kormányzás soha nem is éri el azt az ideált, amit Halifax a demokratikus rendszer céljának vél: az egyéniség kifejlését és erősítését. Ellenkezőleg: az önkormányzat nélkül való rendszerben nincs is szükség egyéniségekre, közvéleményre, bírálatra, hanem a gerinctelenség, a tudatlanság és fatalista mindenbe-belenyugvás: ezek az erények, amikkel boldogulni lehet. Az önkormányzat nélkül való állapot nem ismeri és természetesen gyűlöli az ellenzékét, ha bármilyen formában, például sajtóban, vagy közgyűléseken jelentkezni próbál. Anglia ezzel szemben legújabbban törvényben mondta ki, hogy a parlamenti ellenzék vezérének az államnak éppen úgy meg kell fizetnie, mint a minisztereket. Az ellenzék feladata: a többség hatalmával szemben a kisebbség védelme és szabadsága felett való őrködés: ezt a fontos érdeket az államnak támogatnia kell. Amíg a diktatórikus államok büntetik az ellenzékét, vagy akár a pissenést is, addig az igazi demokrácia fizetést ad nekik, hogy mennél élesebben oltalmazza meg a közszabadságokat, az egyéni jogokat és az önkormányzati virágzás eszközeit és intézmé-

nyeit.

— Az angol alkotmány és jellem hitét erősítette az, hogy a közszolgálatot akár az egész nemzet, akár a helyi közösség érdekében, a legtisztelietreméltóbb foglalkozásnak tekintette, amelyen férfi és asszony a maga erejét szentelheti.

Halifax szavai magasztos ígé lehetnek Angliában, de mi messze vagyunk ettől a felfogástól. A közéleti tevékenység elvesztette azt a tiszteletet és respektust, amit megkövetelhetne, mert az önzés és érdek, a türelmetlenség és nacionalista szemfényvesztés és rálicitálás elijeszti az embereket attól, hogy a fórumra tóduljanak. Egyre többen fordulnak el a közélettől és menekülnek a horatiusi procul negotiis, a közügyektől való tartózkodás csendesebb lugasaiba. Halifax szavai szerint az angol embernek az az öröme, ha mennél többet jön, meggy és verejtékezik a fórumon. Mi azonban visszatérünk ismét a másik latin bölcseséghez: bene vixit qui bene latuit: jól élt, aki jól elrejtőzött. A demokrácia boldogít és közéleti tevékenységre csábít, a demokrácia meghamisítása vagy éppen megtagadása a fórumról való menekülésre készítet.

Német nehézágyuk fenyegetik Gibraltárt

— Winston Churchill interpellációja az angol alsóházban —

Londonból jelentik: Az angol alsóházban Winston Churchill óriási feltűnést keltő beszédet mondott, melyben elsősorban a hadügyminiszterhez, másodsorban pedig a kormányhoz, végül pedig a parlamenthez azt a kérdést intézi: vajjon van-e tudomása azokról a német hadifelszerelésekről és berendezésekről, melyek elsősorban a Gibraltárt fenyegetik? Churchill, a világhírű angol államférfi e bejelentése kapcsán további megállapítást is tesz, melyek ugyancsak e kérdés-komplexummal állanak szoros vonatkozásban. Alábbiakban adjuk Churchill Wintson alsóházi beszédének legérdekesebb részét.

— Mai felszólalásomnak elsősorban az a célja, hogy mindenkinek figyelmét felhívjam azon nehéz ágyukra, melyek — mint megállapítást nyert — a Gibraltár közelében helyeztek el. Tudok róla, hogy ez a kérdés máris nyugtalanságot okozott a kormánypárt tagjai között. Az én figyelmemet az egész ügyre fiam hívta fel, aki személyesen látta ezeket a nehéz ütegeket február havában, éppen akkor, amikor beton alapzatot készítettek nekik. Azóta annyit tudtam meg, hogy a hadügyminiszter is kapott erről a jelenségről jelentést a gibraltári katonai hatóságoktól.

— Ezeket az ágyukat Gibraltár felé is lehet irányítani és akkor igen rövid idő alatt nemcsak az ottani hadiberendezéseket semmisíthetné meg hamarosan, hanem tengeri erőket, hadiflottánkat is megakadályozhatná abban, hogy az Algeirászi öbölben tartózkodjon, hogy ott hajóink horgonyozzanak.

— Kérdem: Vajjon lehetséges-e az, hogy ezek a nehéz és messzehordó ütegek elzárják a gibraltári szorosot? Hány ágyu van ott, ki rendelte el elhelyezésüket és ki helyezte el ott azokat?

— Ha a kormány nem volna részletesen tájékozódva ennek összes körülményeiről, az csak annyit jelentene, hogy megfigyelő és tájékoztató szerveink igen sokat veszítettek régi teljesítőképességeikből. Ha viszont a kormány ismeri ezeket a dolgokat, melyekről beszélek, úgy nem látom be, miért nem vehetne tudomást arról a képviselőház is.

— Az én véleményem az, hogy ilyen hatalmas méretű és ilyen messzire hordó ágyukra egyáltalán nincsen szükség a spanyol polgárháborúban. Az meg egyenesen nevetséges volna azt állítani, hogy Franconak az ő igen szerény anyagi lehetőségei mellett meg volt a módja arra, hogy ilyen fantasztikus összegeket költsön efféle valóságos ágyumonstrumok, ágyuszörnyek beszerzésére és azok felszerelésére.

— Tudni akarom: vajjon Krupp vagy az ansaldói fegyvergyár szállította azokat? Ha ebből ezen művek valamelyikéből készültek az ágyuk, akkor nyilvánvaló az, hogy semmi közösségük nincsen a spanyol polgárháborúhoz, hanem, hogy sokkal nagyobb jelentőségű ter-

vek és más irányú célok megvalósítására szertelték fel ezeket.

— Vajjon nem érkezett el az ideje annak, hogy megbeszéljük Franconal: ugyan ki is most az igazi ura a Gibraltárnak és vidékének? Vajjon ez volt-e az ár, melyet Franconak fizetnie kellett azért, hogy egyik vagy másik hatalom megsegítette?

Wintson Churchill beszéde második részé-

W. CHURCHILL

ben is ezt a gondolatmenetet folytatva és kiépítve a következőket mondotta többek között az alsóház tagjai feszült figyelmének légkörében:

— Angliában ezidőszent 30—40.000 né-

Alaposan tisztít és nem támadja meg a fog zománcát az

Odol
F O G P É P

met nemzeti és olasz fasiszta él. Eddig Angliába az idegenek csak látogatóba és meglehetősen szórványosan jöttek. Most idegen állampolgárságu németek és olaszok élnek itt, még pedig nemzeti és katonai jellegű szervezetekbe tömörülten: úgy a németek mint az olaszok. Ezt a 30—40.000 idegent, németet és olaszt, kormányuk itt nemcsak szervezeten, hanem erős fegyelem alatt tartja. Bizonyos központokban igen gyakran kell jelentkezniök, ahonnan utmutatásokat kapnak arra vonatkozólag, mit kell megfigyelniök és bizonyos helyzetekben miként viselkedjenek.

— Nem gondolja a külügyminiszter ur, hogy itt az ideje annak, hogy ezt a kérdést behatóan tanulmányozza? Természetesen a belügyminiszter urral együtt, akinek úgy véljük az volna a további kötelessége, hogy megfelelő közigazgatási intézkedéseket tegyen esetleg az idegen kormányoknál lépések révén is...

Itt írjuk meg egyébként, hogy az olasz Stefani hírszolgálati ügynökség salamancai hivatalos jelentést közöl, amely megcáfolja azokat a külföldi lapokban elterjedt híreket, amelyek szerint Franco tábornok engedélyt adott volna egy német tüzérségi osztagnak Gibraltár közelébe való felállítására.

Nagyarányu pénzügyi visszaéléseket

lepleztek le több transilvaniai vállalatnál

BUCUREȘTIBŐL jelentik: A Lupta híradása szerint Ardeal—Erdély több városában — így Oradea—Nagyváradon is, — rendkívül nagyarányu pénzügyi visszaéléseknek jöttek nyomára. A pénzügyminiszterium szigorú vizsgálatot rendelt el.

Otromba tréfiát követtek el

egy osztrák képeslap rovására

Reprodukálhatatlan szövegű magyar káromkodás jelent meg egy cikk aláírása helyén

Bécsből jelentik: Felháborító, izléstelen tréfa foglalkoztatja napok óta az osztrák főváros rendőrségét. Az egyik szolid, polgári képes osztrák hetilap múlt szombati számában cikk jelent meg a budapesti Szépművészeti Muzemről. A cikk a a az eddig ismeretlen szerző neve helyett egy reprodukálhatatlan magyar káromkodást írtak. Két-három nap mulva, miután a lap szerkesztőségét többen értesítették a dolgról, visszavonták a lap árusítását. Ploho-vitz György, a lap főszerkesztője az újságíróknak az úgyról ezeket mondotta:

— Néhány nap előtt egy ismeretlen ur felhívott te ffonon. Azt mondta, hogy Budapestről átutazóban van Olaszország felé és így nincs ideje, hogy személyesen adja át az általa írt cikket, amelyben részletesen ismerteti a budapesti Szépművészeti Muzem értékes osztrák képeit. Ezért engedelmet kért, hogy a cikkeket a fotofelvételekkel együtt postán küldhesse be. A cikk megérkezett és az gépirással volt megírva, csak a szóbanforgó kép a'att levő otromba aláírás volt tintával, kézírással. A cikket örömmel közöltem le, mert jól volt feldolgozva. Csak két nap mulva figyelmeztettek többen, hogy a szerző neve helyett durva szitkozódás áll. A lap példányait nyomban bevonattam és megtettem a feljelentést az ismeretlen szerző ellen. A bécsi rendőrség megkezdte az ügyben a nyomozást. A rendőrségnek az a véleménye, hogy a szerzőt azok között a festők között kell keresni, akiknek festményeit

a Szépművészeti Muzem vezetősége elutasította.

A budapesti Szépművészeti Muzemban kijelentették, hogy az igazgatóság ebben az ügyben felterjesztést intézett a magyar kultuszminiszteriumba és megindítják az eljárást.

Halálos villámcsapás a Podgoria-Hegyalján

A szerda délutáni vihar borzalmas következménye Paulis—Ópálos környékén

Nagy vihar vonult el a Podgoria—Hegyaljának Paulis—Ópálosi vidékén, ahol a villámcsapások emberáldozatot követeltek. A Mureș—Maroson néhány tutaj vesztegelt és a tutajon lévő kis kunyhókba szorult hajósok képtelenek voltak a vihar elől védettebb helyre menekülni. A villám beütött az egyik kunyhóba, ahol két ember tartózkodott. Egyiküket, Matinka Józsefet halálra sújtotta, míg társa súlyos, életveszélyes sérüléseket szenvedett.

URANIA 3, 5, 7.15 és 9.30
Telefon 12—32.
Premier!

Farkasok egymás ellen

Izgalmas francia kékfilm. Főszerepben: Renee Saint Cyr és Jules Berry. Csodás kísérfilm! Nyári olcsó helyárak: parter 15, 18. balkon 22.

5 szövetkezeti felügyelőt felfüggesztett a miniszter

Bucureștiből jelentik: A timiș-torontáli szövetkezetnél elkövetett sikkasztás ügyében Negura szövetkezeti miniszter rendeletileg a következő felügyelőket függesztette fel, akik a szövetkezeti központnál voltak alkalmazva: Gh. Calmuc. Sachelarie Octavian, Tiganescu, Badatalan Raul és Carp Zamfir. A felügyelőket annak idején megbízták, hogy tartsanak vizsgálatot a timiș-torontáli szövetkezetnél és jelentésüket terjesszék be a központba. Hogy a sikkasztásokat elpalástolják Babaianu Costicatól nagyobb összegű pénzt, 10 pár cipőt és nagymennyiségű szövetanyagot kaptak. Miután a felügyelők ellen is feljelentést tettek az ügyészségnél, a vizsgálat szabad lefolytatása érdekében állásuktól felfüggesztették őket.

„Titokzatos hatalom“

Giselherr Mumm, a német Edgar Wallace legújabb izgalmas folytatásos regénye az Aradi Közlönyben

Az aradi közönség előtt jól ismert Giselherr Mumm, a népszerű német regényíró neve, akit a külföldi lapok a német Edgar Wallaceként emlegetnek. Különböző izgalmas kém- és kalandorregényei százezres példányszámban forognak Németországban és előkelő nagyapok közlik folytatásokban a Mumm-regényeket, amelyek hallatlan népszerűségüket rendkívül érdekes, lebilincselő meseszövevényeknek és nívós stílusuknak köszönhetik. Néhány évvel ezelőtt nagy sikert aratott az Aradi Közlöny olvasótáborában körében Mumm egyik: „A kabuli titok” címen megjelent kémregénye.

Az Aradi Közlöny-nek most módjában áll egy újabb Giselherr Mumm-regénnyel kedveskedni olvasóinak. A neves német író új regénye „Titokzatos hatalom” címen jelenik meg folytatásokban, vasárnapi lapszámunktól kezdve. Az első sorló az utolsóig izgalmas, lebilincselően érdekes regény a még ma is sok titokkal övezett Oroszországban és a misztikummal teli Távolkeleten játszódik le, hőse egy rejtélyes „szent”, akinek személye köré egész legendakört font a varázslatokban hívó kínai nép és akinek tevékenysége a londoni Downing-Street urait, valamint a világhírű Intelligence Service nagyhatalmu vezetőit is érdekli. Az író egy elhagyott kínai kolostorban lejátszódó dráma részleteit tárja olvasói szeme elé és meglepő fordulatok után tisztázódik a nagy titok.

A regényt Marosi Rudolf hírlapíró, akinek több fordítása jelent már meg úgy az Aradi Közlöny hasábjain, mint könyvalakban, avatott fordításában közöljük és előreláthatólag éppen olyan nagy sikert fog aratni, mint a neves német regényíró előbbi műve.

a betegek
diétás
kosztját
készítse el
„SPHINX”
ételolajjal

Budapestre érkezett a sanghaji rádió aradi származásu magyar énekesnője

Csorba Klári egy hétig Wallace Beery vendége volt Hollywoodban

Budapestről jelentik: A margitszigeti szálloda terrasán, — ahol nem ritkaság az egzotikus vendég, minden szem az egyik asztal felé fordul. Egy feltűnően elegáns, platinaszőke hölgy áll a kíváncsi tekintetek pergőtüzében, aki mellett egy barnabőrű, koromfekete haju ur ül és néhány hölgy, akik angolul, franciául és kínaiul beszélnek.

A nemzetközi társaság sztárja: Csorba Klári magyar színésznő, aki

a sanghaji rádió énekesnője.

A sötétbőrű férfi Nhanabhoy indiai főúr, Bombay-i milliomas, aki Csorba Klári húgának, Sárának a férje. Lady Nhanabhoy férjével Bombayből jött Budapestre, hogy itt találkozzon nővérével. Mongolszemű, barnabőrű 19 éves asszony. Csorba Klára csuklója, nyaka drágakövektől szikrázik, ujján egy 16 karátos briliánskö csillog.

Érdekes, hogy

úgy a sanghaji-i rádió magyar primadonnája, mint a bombay-i főúr felesége aradi származásu.

Édesapjuk Csorba Béla aradi újságíró volt, míg édesanyjuk egy valamikor jólismert aradi vállalkozó leánya.

A budapesti újságírók beszélgetést folytattak a sanghaji-i rádióénekesnővel, aki a következő érdekességeket mondotta el:

Wallace Beeryéknél vendégségben

— Sanghaiba — kezdi beszélgetését — öt-hónapi rádiószerződés hívott. A múlt hónapban járt le szerződésem és elhatároztam, hogy földközeli uton jövök haza. Repülőgépen tettem meg az utat: Sanghai—Kobe—Yokohama—Tokió—Sanfrancisco—Los-Angeles. A repülőút csodálatosan szép és nyugalmas volt. Szállodámba érkezésem után nyomban felhívtak tele-

fonon és közölték, hogy Wallace Beeryék szeretnének megismerni, mert a fényképeken nagyon hasonlítok Beerynére. Néhány perc múlva Beery személyesen jött értem gépkocsiján. Beverly Nillsben állt meg a kocsí. A kapuban Ritta, Beery felesége megölelt és azt mondta, hogy úgy hasonlítok rá, mintha testvére lennék. Egy hétig voltam vendégük. Beerynek hat autója van és villájához közel három majorja, golfpályával, uszodával, tenispályával felszerelve.

Szőke mérge, rekedt mérge

Wallace Beery elvitt a Metro-filmgyárba, ahol a Feuer Fly filmfelvételei folytak és Jeanette Mac Donald éppen énekelt. Gyönyörű volt. A film cigánymilióban játszódik. Jeanettel beszéltem és megnéztük Garbo felvételeit is. De Garboval nem ismerkedhettem meg, mert noha egy filmben együtt játszott Beery Garboval, mivel azonban közös jelenetük nem volt, így ő sem ismeri személyesen a zárkózott színésznőt. Egy csodálatos amerikai leánnyal ismerkedtem meg, Alice Faye színésznővel, aki a jövő legnagyobb filmigérete, noha Európában

alig ismerik a nevét, mert ide eljutott egyetlen filmjében, a Sing Baby Sing-ben lépett fel és akkor még jelentéktelen szerepben. Most ő Harlow utóda.

— A világsztár-jelölt nem nagyon szép, de a hangja elbűvölő és csodálatos. Harlow a szőke mérge volt, őt a rekedt mérge nek fogják majd talán elnevezni. Olyan csodálatos a rekedtes hangja, hogy aki hallja, megborzong. Egy gyönyörű hét után Csikágóba, majd Newyorkba repültem. A Waldorf Astoriában, Newyork legelőkelőbb luxusszállodájában kellemetlen kalandom volt. Érkezésem másnapján egy nagyon elegáns ur jelentkezett a newyorki rádió nevében. Felkért, hogy jöjjelek vele, a stúdió igazgatója hivat, műsoron kívül kapcsolni akarnak. A szálloda előtt nagy csukott autó várt. Én nemcsak lakást, hanem autót és soffőrt is béreltem ottartózkodásom idejére, azt mondtam tehát az idegen urnak, hogy a csukott kocsi menjen előttünk, ő foglaljon helyet mellettem az én kocsimban. A „Stúdió titkára” — mert így mutatkozott be — megköszönte meghívásomat, hogy a kocsinak nincsen soffőrje. Így majd előttünk halad, mi kövessük őt. Így mentünk egy darabig, aztán az én „titkárom” eltűnt szemem elől. Gyanús volt a dolog, de a stúdióba hajtattam, ahol azt mondták, hogy visszaéltek a stúdió nevével. Az esetről jelentést tettem szállodám igazgatójának, ahol azt mondták, hogy gangsterkísérelt lehetett. Ettől kezdve newyorki tartózkodásom ideje alatt az Astoria egyik legügyesebb házidetektívje lett a soffőröm. Nem is történt hála Istennek semmi baj.

Tizenhárom év statisztikája az érettségizettekről

Bucurestiből jelentik: A Dimineața rendkívül érdekes statisztikát közöl az 1925. év óta megtartott érettségi vizsgálatokkal kapcsolatban. Ebből a statisztikából kitűnik, hogy a legtöbb jelölt 1935. évben bukott el. A kimutatás a következő:

Év	Jelölt	Átment	Százalékban	Év	Jelölt	Átment	Százalékban
1925	6655	2874	43,18%	1931	14580	9731	66,74%
1926	8871	4351	50,17%	1932	13071	9787	74,87%
1927	9803	4460	47,53%	1933	12347	8812	71,45%
1928	16421	6693	40,75%	1934	11564	5634	46,38%
1929	19150	10105	52,29%	1935	5023	1633	32,51%
1930	15834	8315	52,51%	1936	8249	4006	48,56%
				1937	5212	2777	53,28%

AMEFA kertünnepély

augusztus 1-én a Tündérkertben

Sulyos szerencsétlenség Flensburg közelében

Kopenhágából jelentik: Sulyos szerencsétlenség történt ma Flensburg közelében. A kora délelőtti órákban egy repülőgép lezuhant és egy katonai osztagra esett. Egy katonát meghalt, 14 súlyosan, míg 9 könnyebben sérült meg. A szerencsétlenség pillanatában a közelben két motorkérepár haladt és a repülőgépből kiömlött benzin a motorkérepárokat fröccsent. A következő másodpercben a benzin meggyulladt és mindkét berépkáros szenné égett.

Felfüggesztették az ukrán rádióleadó vezetőit

Moszkva. A Havas-iroda közli, hogy az ukrán rádiótársaság vezetőjét, Kulikot és több magasrangú tisztviselőt felfüggesztették állásától. A vád ellenük az, hogy megengedték a trockijista-propagandának a rádióba való behatolását. A Pravda foglalkozván az eseményekkel, azt írja, hogy a kiewi rádióleadó, amikor Zinovjev és Kamenjev kivégzéséről beszámolt, a hír után gyászindulót közvetített. Ugyanez a rádióállomás Sztalin egyik beszédéből egy szót kihagyott, úgyhogy ennek következtében az egész szöveget antibolsevik jellegű lett. (Rador)

— ZURICHI ZÁRLAT. Páris 16.12 és fél, London 21.71 és háromnegyed, Newyork 435.75, Milánó 22.77 és fél, Amszterdam 241, Berlin 175.60 Prága 15.21, Varsó 82.70, Belgrád 10.00, Bucarest 3.25.

— Egyiptom új postabélyegei. Kairóból jelentik: Egyiptom különböző emlékbélyegei kibocsátását határozta el. Az első sorozatot július 29-én adják ki abból az alkalomból, hogy az ifjú Faruk király elérte nagykorúságát, a másodikikat október 20-án, a kapituláció hivatalos megszüntetésének napján, a harmadikat decemberben, a kairói nemzetközi gyapotértekezlet emlékére, a negyediket a jövő év elején, a nemzetközi közlekedési értekezlettel kapcsolatban. A művészi kivitelű bélyegek iránt a gyűjtőkörök már előre élesen érdeklődnek.

A festett fog — valóok

A párisi bíróság egy asszony hibájából bontott fel egy házasságot, mert bebizonyosodott, hogy az asszony pirosra festette a fogait és férje tiltakozására sem akart lemondani a festett fogokról. Az ítélet indoklása szerint egyetlen férj sem köteles eltűrni, hogy a felesége nevetségessé tegye magát.

— A nyomdászok augusztus 15-én Aradul Nou-Ujaradon, a Kornett-féle vendéglőben rendezik jótékony célú kertünnepélyüket, melyet hangversennyel egybekötött táncestély követ.

— A Tornay-egyesület turista-osztálya felkéri t. tagjait, hogy a múlt évben tragikus körülmények között elhunyt Benjusz Géza volt tag szülei által emelt sírkő avatására vasárnap délután hat órakor az alsótemetőben megjelenni szíveskedjenek. Találkozás 5 órakor az egyesület helyiségében. Az augusztus havi tura-kiírások megtekinthetők bármely napon az egyesület helyiségében. A Márton-Schmidt emlékmű-pályázat határidejét július 28-ig, a zsűri üléséig meghosszabbítottuk. A július 31-iki kertünnepélyre meghívó-igénylések a sportgazdánál jelentendők.

— A Micalaca-Nou-i Missziós Nőegylet a szegénysorsú gyermekek téli felruházására július 24-én, szombaton este 9 órai kezdettel a Haiós-féle vendéglőben Anna-bálat rendez, melyre a jószívű közönséget ezúton is meghívja a vezetőség.

— Verszegénységű és sápadtságnál reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet szabályozza a belek annyira fontos működését, a gyomoremésztést előmozdítja és az étvágyat erősen fokozza. Az orvosok ajánlják.

— MA az alanti gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot:

VOJTEK, Bulevardul Regina Maria,
DANCIU, Piata Mihai Viteazul,
BERNAT, Lángá Gară (vasutállomásnál)
BERGER, Calea Saguna,

— Lefoglalták Timișoara—Temesvár két mozijának bevételeit. Timișoara—Temesvárról jelentik: Érdekes foglalatást eszközöltek Timișoara—Temesvár város vagyónára egy 1916-ban indított kártérítési keresettel kapcsolatban. Bingert György asztalos fiát még 21 évvel ezelőtt elütötte a város kezelésében levő 3. számú villamos. Az asztalosmester kártérítési keresetet indított a város ellen, miután megállapították, hogy a balesetet a villamosvezető vigyázatlansága idézte elő. A bíróság életjáradékot ítelt meg a szerencsétlenség következtében nyomorékká lett fiú számára. Az ítéletet az asztalosmester többször megfellebbezte. Végül is a törvényszék most a hátralékos 80 ezer leit kitevő életjáradékot erejéig végrehajtást rendelt el. A végzés alapján kedden este lefoglalták a város tulajdonát képező Capitol és Apolló mozgók pénztárának bevételeit.

Százkilósok bálja

Nagy érdeklődés mellett zajlott le Párisban a százkilós emberek klubjának bálja. Ez a különös klub 40 évvel ezelőtt alakult és tagjai sorába csak 100 kilón felüli embereket vett fel. A klub tagjai folyton szaporodtak és most, hogy a klub fennállásának 40-ik évét ünnepli, hatalmas bált rendeztek, amelyen minden tag neje társaságában polkát táncolt. Óriási közönség nézte végig a „kövér bált” és hatalmas mennyiségű ital és étel tünt el a klubtagok impozáns gyomrában.

— Salgó Pál ravatalára szánt koszorúmegváltás címén a Szeretetház javára az alanti adományok folytak be: Pálfi Ernő 200, Vajna Adolfiné 300, Neibauer Oszkár 100, Friss Manó 200, Vértés Gyula 200, Schnitzler Adolf 200, Braun Gusztáv és családja 200, Pálfi Péter Pál 50, Nagy Farkas-cég 100, Kornis Testvérek 100 leit.

Szőnyeg azonnali megvételre keresek

belföldi perzsát, kitűnő állapotban, kb.
2x3 méter nagyságban. Cim a kiadóban.

— Turisztika. A „Carpatina” turistaegyesület Czárán-osztály kirándulásal. Julius 24-én gyalogtura Casoiara. Indulás a délután fél 3 órai villanyossal. Vezető: Timkó. 24-én este 8 órakor a CFR-vonattal Pancotara, onnan autókamionnal Casoiara. Másnap a Timișoara—temesvári turistákhoz csatlakozva, a Highis-re. Vezető: Földes. 25-én reggel fél 7-kor autókamiont inditunk Casoiara, visszatérés este. Jelentkezni Sándor I. és Tárca irodájában lehet. 25-én indulás reggel 5 órakor a villanyossal Casoiara. Vezető: Kuntz. Aug. 7-én kirándulás Geogaiu—Algyógy-ra. Indulás 7-én d. u. a 2 órás személyvonattal. Megszállás Orestien. Másnap gyalog a fürdőbe. Visszatérés vasárnap éjjel. Jelentkezni lehet Kuntz Sándor üzletében: Bulv. Regele Ferdinand 43., augusztus 4-ig. Utiköltség 280 lei. Vezető: Fényes. Vendégeket szívesen látunk.

Szabó Miklós rekordidővel második a stockholmi 3000 méteres versenyen

Stockholm. Tegnap este került sor a nagy érdeklődéssel várt atletikai versenyre, amelynek 3000 méteres számában Johnson, a kétezer méteres síkfutás jelenlegi világrekordere Szabó Miklós világrekorder ellen versenyzett. Johnson igazolta a róla elterjedt kitűnő training-híreket és a 3000 méteres síkfutásban remek küzdelem után győzött Szabó ellen. A táv nagy részében fej-fej mellett versenyzett a két futó, a célegyenesben azonban Johnson jobban bírta a finist és 1.6 mp.-vel jobb időt futva, svéd rekordidő alatt legyőzte Szabót, aki viszont magyar rekordot futott.

A verseny eredménye a következő:

1. Johnson 8.16.2 mp. svéd rekord, 2. Szabó 8.17.8 mp. magyar rekord.

Színház - Művészet

Heti műsor:

Szombat este 9.15 órakor: „Kölcsönkérem a feleségem”. Operett-premier, LÁZAR HILDA és TARNAY JÓZSEF jutalomjátéka.

Vasárnap d. u. 6 órakor: „Kölcsönkérem a feleségem”. Operett-újodonság, LÁZAR HILDA és TARNAY JÓZSEF jutalomjátéka.

Vasárnap este 9.15 órakor: „Kölcsönkérem a feleségem”. Operett-újodonság, LÁZAR HILDA és TARNAY JÓZSEF jutalomjátéka.

Holnap este: „Kölcsönkérem a feleségem” a színházban Lázár Hilda és Tarnay József együttes jutalomjátéka

Ma reggel tíz órakor nyílt meg a téli színházban az elővételi pénztár, mely Lázár Hilda és Tarnay József együttes jutalomjátékára áruja a jegyeket. Mint arról már több ízben beszámoltunk, szombaton este, vasárnap délután és este egy szenzációs operett-újodonságot mutat be az aradi színház. Az operett címe: „Kölcsönkérem a feleségem” és három felvonáson keresztül Sally Géza slágerzenéjével és Tábori Emil pompás librettójával olyan színházi élményt nyújt a közönségnek, amely méltán sorakozik az elmúlt színivád ragyogó operett-sikerei mellé. A két jutalmazotton kívül főszerepet játszik az operett-újodonságban Gábor Mara, a társulat primadonnája, Varga Ilonka, Horváth, Kovács, továbbá a humor és vidámság két főerőssége: Lukács Ede és Derecskey Pál. A mindvégig mulattató és kacagtató operett-újodonságot a szenzációs ének- és táncszámokon kívül a fordulatos meseszöveg, frappáns meglepetésekben bővelkedő tartalom és humoros jelenetek tömege teszi olyan élménnyé, amelyben az operett-közönségnek már régen nem volt része. Kitűnő szerepe van a darabban Lázár Hildának, aki az egész év alatt oly sok vidám estét nyújtott a közönségnek humoros alakításaival és Tarnay Józsefnek is, aki egy évi működése alatt tanujelét adta nemcsak kitűnő és sokoldalú színészi készségének, hanem bebizonyította, hogy mint operett-rendező is megállja a helyét a világot jelentő deszkákon, mert az elmúlt színivád valamennyi operett-sikernek az oroszlanrészt minden tekintetben megfelelő rendezői hozzáértéssel és tehetséggel aratta le. Siesen tehát mindenki szombaton és vasárnap a Színházba, hogy a két jutalmazottnak minél feledhetlenebbé tegye aradi jutalomjátékának sikerét.

* LÁZAR HILDA ÉS TARNAY JÓZSEF KÉRELME a m. t. színházbajáró közönséghez! A színházszínházbajáró művésze ezúton kéri fel a m. t. színházbajáró közönséget, hogy tekintettel az idő rövidségére, nem tud mindenkit személyesen meghívni a jutalomjátékára és nem viheti el mindenkinek megszokott jegyét. Ma már megnyílt a téli színház elővételi pénztára, ahol délelőtt 10-től 1-ig és délután 6-tól 8-ig mindenki kiválthatja megszokott jegyét, tehát jöjjön el mindenki a színházba még akkor is, ha erre a két jutalmazott személyesen már nem bírta meghívni.

CARMEN-SYLVA (MOVILA)

Grand Hotel Movila
és Hotelul Băilor

Nyitva június 1-től
szeptember 30-ig.

Komfortos szobák, tolyóvízzel, pensioval vagy anélkül,

Meleg iszapfürdő kurák
3.800 leitől

belleítve a teljes pensiot, orvosi vizsgálatl, fürdőkkel és összes taxákkal.

Prospektusok és ingyenes információk, szobarendelések eszközölhetők az „Europa” Organizatiile Române de Turism összes ügynökségeinél, valamint a szállodák igazgatóságainál. Interurban telefon: 20. Carmen-Sylva.

Cserépkályha átépítését, tisztítását és javítását olcsó árban vállalja: Bulev. Regina Maria No. 9., Neuman-ház, I. emelet.

„CERAMICA“ kályhas cég,
(SZILÁGYI)

3612

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Utolsó helyre került Arad az építkezés terén

Az aradi építőipart nem juttatták munkához a konjunktúra évei és nem ígérnek jót számára a jövő lehetőségei sem — Gáz- és bombavédelem, általános anyagdrágulás, az adókedvezmény megvonása, új illetékek sorozata minden lehetőséget tönkre tesznek komoly építőkampány megindulásának

Husz százalékkal drágultak Aradon a régi házak

Sok ezer iparost, munkást és azok jobb sorsán keresztül egész tömegét érdekli a kereskedőknek is, hogy sikerült Aradon az idei építkezési szezon. Ha a nagyszámú családfelelőtartó hozzátartozóit is beszámítjuk, Arad lakossága nagyobb felének kenyere függ többek között attól, milyen arányban foglalkoztatták az idei építkezések a város építőiparát, amihez — mint elválaszthatatlan függelék — husz iparág munkája kapcsolódik. A kérdésben több szakember véleményét hallgattuk meg. Sajnos, a teljesen egyöntetű válasz igen lesújtó. Az építőipar idei szezonja igen gyengén sikerült eddig, semmi kilátás sincs arra, hogy ősszel fellendül az építkezési kedv és semmivel sincs több kilátás a jövő évi munkalehetőségek tekintetében sem.

Gyászjelentés az aradi építési frontról

A baj nem most kezdődik, hanem már régi keletű, 1924-től 1932-ig virágkorát élte országunk az építkezés. Az ország valamennyi számottevő ipari és kereskedelmi központjában példátlan arányokban indult meg az építkezés. Új villanegyedek, gyárkolosszuszuk tömegei nőtték ki rövid néhány év alatt a földből.

Arad elmulasztotta ezt a konjunkturát. A város képe az utóbbi két évtized folyamán alig változott.

A város belterületén ma is százával vannak kiépítetlen telek. Jobb eset még, hogy hatalmas központi területeken fakó földszintes, vagy egyemeletes öreg házak szomorkodnak. Új építkezések csak a Mures-Maros partján, ezen az ideális villa-területen mutatkozik, de hol vannak ezek a szegényes villák Cluj-Kolozsvár, Brasov-Brassó, vagy akárcsak a szomszédos Timisoara-Temesvár pompás új villanegyedeitől.

Megfelelő építési politikával talán segíthetne a város, — hangzik a vélemény. Tulzottan jóindulatú a városi mérnöki hivatal. Ahelyett, hogy erős szakolná a belterületek városfejlesztési feljavulását, egyre-másra ad ki építési engedélyt kivénült épületek újjáépítésére. Azt jelenti ez, hogy

a mai állapotot tíz-husz évre konzerválják, mert az átépített öreg házak legalább ennyi ideig bírnak.

Nincs város az új területeken, amelynek belső részében annyi üres telek volna, mint Aradon. Egész tömege van a régi házaknak, amelyek mögött több száz négyzetméteres üres telek éktelkenkednek. Nincs rájuk vevő és nem üzlet a beépítésük, mert Arad nem fejlődik, hanem lassu bizonyossággal — elnéptelenedik. Az állam elvitte innen a vasutigazgatóságot, elmegy az Astra Bucuresti-be és az ország belső részeibe vonulnak az iparvállalatok, a kereskedelmi érdekeltségek is kezdik követni a példát és Arad elindult azon az uton, amely a megyei kereteket alig elérő mezőváros jellegűre való süllyedéshez vezet...

Gáz- és bombavédelem, amely nem védi, hanem támadja az építőipart

Ismeretes, hogy az új törvény szigorú intézkedéseket ír elő arra az esetre, hogy a városok háboru esetén viszonylagos biztonságot nyújtsanak. Nagyobb épületeknél vasból vagy vasbetonból szilárd

lárdfödémeket kell alkalmazni. Eddig ezt fából építették.

Az új rend egymagában tíz százalékkal drágítja az építkezést.

Világító udvarok helyett szellőztető aknákat kell építeni ugyancsak bombabiztonság okából. Ez olcsóbb, de óriási hátrány. Csaknem teljesen lehetlenné teszi ugyanis a fürdőszobák és más mellék-helyiségek szellőztetését Gázvédelmi helyiségek építését egyelőre csak gyáreépítésnél követelték meg. Aradon ez nem probléma, mert új gyáreépítkezés — nincs. Annál problematikusabb magának az egész gázvédelmi rendszernek kérdése. Beigazolódott Madrid és egész sor spanyolországi város bombázásánál, hogy bármilyen szilárd is a földem, nem nyújt biztonságot a mai bombatámadás ellen. Ami a gázvédelmi menedékhelyeket illeti, ebben a tekintetben nem célravezető a magán-érdekeltségek által épített földalatti búvóhely. Külföldön maguk a városok építetnek közkieltekkel megilletve védett helyen hatalmas területű kazamatákat.

Minimálisan husz százalékos emelkedés építési költségekben

Függetlenül a háborús védelemtől, nagyarányú drágulással kell számolnia annak, aki manapság építtetni akar.

A vas, a fa, a munkabérek áremelkedése mintegy husz százalékos emelkedést idézett elő az építési költségekben.

Az állam nemhogy csökkenteni igyekezne ezt a kártékony drágulást, hanem még fokozza. Nem juttat adókedvezményeket az új épületeknek, de felemelte ezzel szemben 15 százalékkal a vas fuvardíját. A különböző illetékek egész serege terheli a fentiekben kívül is az építést. Hozzájárul ehhez, hogy nem fizetődik ki a mai kamatviszonyok és kölcsönfeltevélek mellett bankhitelre építkezni. Csodálható ilyen körülmények között, hogy nem sikerült Aradon az idei építési szezon?

Speciális aradi probléma, hogy

nem fejlesztik olyan arányban a városi közműveket, hogy a külterületeken, ahol olcsó a telek és egyszerűbb kiállítású házak is megteszik, kedve legyen a városi polgárnak építkezni.

Hogyan jusson beépítetlen területek csatornázására pénz, amikor egész tömege van a városban olyan utcáknak, amelyekben ma sincs vízvezeték és kanális. És nem is hibáztatható a szomorú körülmény miatt a hatóság, mert míg Timisoara-Temesvár 280 millió évi költségvetéssel dolgozik, Aradé mindössze ötvenmillió. Ilyen szerény költségvetési keretek között érthető, hogy nem telik csatornázásra is.

Növekedett a vételkedvő a régi házak iránt

A fenti adatokat egyik ismert aradi építésmérnöktől kaptuk. Mivel szorosán a kérdéshez tartozik, megkérdeztük egy helyi ingatlanügynöktől, mi a helyzet az aradi ingatlan-piacon.

— Mintegy husz százalékkal drágultak az utóbbi időben az árak — mondta. Pontosan any-

Adler

K
E
B
E
K
P
Á
R
O
K

HAMMER VILMOS

és Fianál

ARAD, Piața Avram Iancu 5-6.
Telefon 20-47.

nyival, amennyivel az építkezés drágult. Üzletet azonban gyéren kötnek mégis, mert

a régi házak tulajdonosai további drágulásra spekulálnak.

A folyóparti villanegyedben 100—150.000 leibe kerül egy kétszáz négyzetméteres telek. Egy háromszoba fürdőszobás ház a város központjától nem nagyon távoleső részeiben 300—400 ezer leibe kerül. Központban drágább. Emeletes házakban nincs számottevő forgalom.

Fecskefészkek azért épülnek

A városi főmérnöki hivatal adatai szerint az új épületek mintegy 220, javításra és átépítésre szintén hozzávetőleg mintegy 150 építési engedély adtak ki. Az építések túlnyomó többsége szerény földszintes családi házaeska. Az átépítések és javítások is alig emelik a lakások számát.

Nincs szükség új lakásokra, van így is üres elég.

A kőművesmesterek vezetője panaszkodik, hogy a kisházakat nem szakképzett iparosokkal, hanem kontárokkal építeti a közönség. Spórolnak a terv elkészítésénél, spórolnak az anyaggal, a legolcsóbb és legsilányabb hozzávalót használják és még így is csak részépitkezésekre szorítkozik a legtöbb munka. Idén egy-két szoba, — ha isten megsegít— jövőre, vagy azután majd folytatjuk. A leromlott Arad leszegényedett, nem telik jobbra. Ennek ellenére, ezer akadályon keresztül mégis vágyik rá, hogy saját izlése szerint való hajléka legyen. Jobbra nem jut, be kell érnie a fecskefészkekkel...

Nagy általánosságban ez az idei építőipari szezon aradi helyzetképe. Ha továbbra is mai kilátástalanságában marad a helyzet, a hajdan olyan nagyigényű város fejlett építőipara odakényszerül, hogy követni lesz kénytelen az elhelyezett vasutigazgatóságot, az elvándorolt

NYARALJON BUDAPESTEN

a

gyógyfürdők fővárosában

Hévforrások, szabadfürdők, páratlan fekvés. — Elsőrendű gyógykezelés. Nagyvilági élet és szórakozási lehetőség. Kedvezményes utazás, díjmentes vizum, 3 HETES PAUSÁLKURÁK.

Leiben fizethetők az

„EUROPA“

Román Nemzeti Utazási és Idegenforgalmi vállalat összes irodáiban.

Aradon: „EUROPA“ Bul Reg. Maria 10.

(Sándor könyvkereskedés)

Lázár Hilda és Tarnay József

jutalomjátéka

„Kölcsönkérem a feleségem“

Jancs operett-ujdonosság
július 24-én szombaton és 25-én vasárnap
a Teatrul de vara - Nyári Szinkörben.

Astra-gyárat s az elmenekült többi ipari és kereskedelmi vállalatot. Elvándorol innen, ahol nincs munka, oda, ahol elhelyezkedést talál. A mezőváros színyonala felé süllyedő Arad

számára hova-tovább mindinkább túlzottan nagyra méretezettnek bizonyul magasfejtésű építőipara.

(n. g.)

Az ellenőrző közegek szerint:

Az ügynököknek kifizetett jutalék után is kötelező a repülőbélyegilleték

Az aradi vállalatoknál az elmúlt napokban a repülőbélyeg alkalmazásának ellenőrzésével megbízott közegek felülvizsgálták a könyveket, számlákat annak megállapítása végett, hogy a vállalatok eleget tettek-e a repülőbélyegekről szóló törvény intézkedéseinek. Az ellenőrzés során megállapították, hogy a vállalatok nem fizetnek repülőbélyeg illetéket az ügynökeiknek folyósított jutalék után. Kihágási jegyzőkönyvet nem vettek fel, ellenben utasították a vállalatokat, hogy 1936. április elsejéig visszamenően fizessék ki az ügynöki jutalékok

után járó repülőbélyegilletéket.

Az ellenőrök arra az álláspontra helyezkednek, hogy az ügynökök alkalmazottaknak tekintendők és ezért fizetésük után is kell róni a repülőbélyeg, annál is inkább, mert a jutalék felvételekor nyugtát adnak.

Értesülésiünk szerint több aradi vállalat a kérdés tisztázása végett a központi repülőbélyegügyi bizottsághoz fordul és arra hivatkozik, hogy a repülőbélyegekről szóló törvény nem mondja ki, hogy az ügynökök jutalékal is repülőbélyeg-kötelesek.

Eltűnt a nyersbőr a piacról, — ujjabb áremelkedés várható

A belföldi piacon ismét nagy kereslet nyilvánul meg a nyersbőrök iránt, az áru azonban csaknem teljesen hiányzik a piacról. Ennek egyik oka az, hogy kevés állatot vágnak. A gazdálkodók ugyanis tartózkodnak az élőállat- eladástól és ezért csak igen kis mennyiségű állat kerül a vágóhídra. Ez érezteti hatását és emiatt tűnt el a piacról a nyersbőr.

A belföldi nyersbőrpiacon uralkodó áruhiány következtében az árak ugrásszerűen emelkedtek. Sok vállalkozó, miután a belföldi piacon nem tudta beszerezni szükségleteit, a külföldön igyekezett megvásárolni a nyersbőröket. Azonban külföldön is olyan nagy kereslet nyilvánul meg, hogy az áruk beszerzése hosszadalmas időt vesz igénybe. Az egyik itteni nagyvállalkozó hetekkel ezelőtt három vagon különféle nyersbőrt rendelt Bécsből azonnali szállításra. Hetek teltek el és azóta még mindig nem kapta meg a szállítmányt. Több-szöri felszólításra közölték vele, hogy eddig mindössze fél vagon árut sikerült csak beszerezni.

Felfüggesztették a Banca Nationala devizarendőrségének működését

A Banca Natională mellett működő devizarendőrség működését súlyos adatokat tartalmazó feljelentés alapján felfüggesztették és hivatalos helyiségeit lepecsételték. Az ügyben megindított vizsgálat az eddigi feltevések szerint szenzációs eredményre vezethet.

**Organizația Națională Română de
Voiaj și Turism**

„EUROPA“

Központ: București, Str. Doamnei No. 1,
Telefon: 3.95—72

ajánlja Önnek rendkívül előnyös áron és utólérhetetlen feltételek mellett teljes pauszakurákat a következő tūrdőhelyeken:

CARMEN-SYLVA-MOVILA

a Hotel Movila și Hotelul Băilor
szállodákban

TECHIRGIOL

a Stefania villában,

SOVATA

összkomfortos szállodákban vagy villákban.

TUSNAD

telezés szerinti villában.

BUZIAS

Grand Hotelban stb.

Információk, ingyenes prospektusok, valamint felhívások és szövegkiosztások az

„EUROPA“

Organizația Română de Voiaj și Turism

összes ügynökségeinél.

Az adóbehajtásnál csak az adótartozás erejéig szabad foglalni

A pénzügyminiszterium szigorú utasítást adott az adótartozások fejében eszközöndő foglalások végrehajtására. Eddig az volt a rendszer, hogy az adóbehajtással megbízott közegek az adótartozás nagyságára való tekintet nélkül eszközöltek foglalásokat sok esetben. Ha csak aránylag kis összegekről volt szó, mégis lefoglalták egy mezőgazda egész termését, egy iparos egész áruraktárát, vagy egy kereskedő egész bankkövetelését.

A pénzügyminiszterium mostani rendeletével utasítja az alárendelt hatóságokat, hogy foglalást csupán az adótartozás erejéig fogantassanak, hogy a mezőgazdaság menetét ezek a foglalások ne zavarják. Az adótörvény utasításai e tekintetben teljesen világosak és egybecsengőek a most kiadott pénzügyminiszteri utasítással. A pénzbírságok miatt eszközölt foglalások esetén hasonló elveknek kell érvényesülniük.

Pályaválasztási tanácsadó-hivatal létesül Aradon

Mosoiu Victor munkakamarai elnök bucuresti-i megbeszélésel

Mosoiu Victor, az aradi Munkakamara elnöke az elmúlt napokban Bucurestiben járt, ahol résztvett az ottani pszichotechnikai intézet felavatásán. Az ünnepek után Nistor munkaügyi miniszter értekezletre hívta össze a munkakamarai elnököket, akik előtt ismertette a pszichotechnikai intézet jelentőségét és hangsúlyozta azt a szerepét, amelyet ez az intézmény a pályaválasztás előtt álló ifjúság életében majd betölt.

A miniszter közölte, hogy még az ős folyamán minden egyes munkakamarai székhelyen, így tehát Aradon is pályaválasztási tanácsadó-hivatalt létesítenek. Ezek a hivatalok a modern elveknek megfelelően felülvizsgálják a pályaválasztás előtt álló ifjak képességét, illetve azt, hogy milyen pályára van hajlanuk és milyen pályára legalkalmasabbak.

Az aradi pályaválasztási tanácsadó-hivatal megnyitása előtt Aradra jön Stefanescu-Goanga nemzetnevelésiügyi államtitkár, aki a Cluj—kolozsvári pszichotechnikai intézet vezetője lesz és akit a transilvaniai pályaválasztási tanácsadó-hivatalok felügyeletével megbízta. Az államtitkár előadást tart majd ezeknek a hivataloknak lényegéről.

— **VÉGET ÉRT A PÁRISI VENDÉGLŐSÖK ÉS PINCÉREK HARCA.** Tegnap éjjel lrták alá a megegyezést, amely véget vet a szállodal és kávéháztulajdonosok és alkalmazottak között folyt vitának. A megegyezés szerint november elsejéig az alkalmazottak hat napon át dolgoznak.

— **FELEMELTÉK A YEN ARANYTARTALÉKÁT.** A kormány a yen hullámzásának megakadályozására elhatározta, hogy a japán Jegybank aranytartalékát 1.312.000 yenre emeli, olyképpen, hogy egy gramm arany árát 1.33 yentről 1.50 yenre emeli fel. Eddig az aranytartalékok értéke félmillió yen volt.

eloszt
100.000.—
frankot
a

Párisi Világkiállításon

Önt is

szívesen látjuk!

„OLLA“ kiállítási pavillonja
Pavillon de la Santé 24 B.

— Október 11-én ül össze a kisanant gazdasági tanácsa. Bucuresti-i jelentés szerint október 11-én Bucurestiben tartja meg ülését a kisanant gazdasági tanácsa. A tárgysorozaton számos fontos probléma szerepel, többek között az is, hogy regionális kedvezmény rendszerét szervezzék meg. Ennek értelmében a kisanant államai olyan kedvezményeket nyújtanának egymásnak, amelyeket nem kellene a „legtöbb kedvezmény” ismert kereskedelempolitikai elve alapján a többi államok számára is biztosítaniok. Egyébként néhány nappal a gazdasági tanács ülése előtt megbeszéléseket tartanak ugyancsak Bucurestiben a három állam szakértő-kiküldöttei.

UJ KÖNYVEK

Erdei Ferenc: „Futóhomok”. A „Magyarország fel-fedezése” című sorozat, melyet Féja Géza szenzációs munkája, a „Viharsarok” nyitott meg, most ujjabb kötettel folytatódik. Erdi Ferenc, a legképzettebb fiatal magyar szociográfusok egyike, aki egyben kiváló gyakorlati ember is, egy nagy termelőszövetkezet vezetője, a Duna-Tisza köz népeinek sorsát és mai életét rajzolta meg „Futóhomok” című könyvében. A Duna-Tisza közének futóhomokjait ma már nagy részben megkötötte az emberi munka, a termelő tehetség és a szikből nagy gazdasági kulturával bíró, városos szigeteket emelkednek fel. De a társadalom mégis futóhomokra van építve mindaddig, míg e tájon oly biztaton nyilvánuló népi erők fel nem szabadulhatnak teljesen. E kötet gazdag színekkel festi élenk a Duna-Tisza köz sokféle, sokarcu társadalmát, azt, amit e társadalom elérte és amit még el kellene érnie. Egy városos, nagy energiákat rejtő világ a maga fényből és árnyból szőtt valóságában bontakozik elénk e rengeteg problémát meglátó és kimondó bátor könyvből. Erdi Ferenc Futóhomok című könyve most jelent meg az Atheneum kiadásában, ára fűzve 139 lei, vászonkötésben 165 lei minden könyvkereskedésben vagy Lepagenál: Cluj—Kolozsvar, Féja Géza: Viharsarok második kiadása ugyanezen az áron újból kapható. Kérjen teljes jegyzéket.

Balázs Ferenc utolsó regénye „A zöld árviz” a Szépíves, Céh kiadásában. A fiatalon elhunyt transilvaniai író első regényében egy itteni kis magyar falu életét mutatja be. Könyvét hasonló tárgyú művekből sajátos és hosszú népvéztői munka leszűrt tapasztalatain felépült falu-szemlélete különbözteti meg. A különböző népiséletek színes öltönyébe öltöztetett falu Balázs Ferenc regényében a maga mindennapi szürke darócában jelenik meg, de ez alól a hétköznapi ruházat alól annál teltebben és egészszécsében domborodnak ki az ősi, paraszti életterő acélos izmai. Ezek az izmok legyőzik a falut veszélyeztető külső és belső ellenséget egyaránt és még mindig marad erejük arra is, hogy a verejtékekkel feltört ugarka jövőt csirázó magvakat hirtsenek. A falu, mint közösség, bevonhatatlant — ez a regény végső kicsengése és egyuttal az író hite is, aki felismerte és sok év tapasztalatán át megtanulta becsülni a falu sziklavárként dacoló ellenállóképességét. Mindezt megragadó és fordulatosan vezetett mese keretében mondja el nekünk az író, aki a „Zöld árviz”-ben így nemcsak tanítást, de zavartalan és nemes szórakozást is nyújt olvasóinak. Az izlées címlapot Vásárhelyi Z. Emil rajzolta. Balázs Ferenc: Zöld árviz című könyve 100 lei minden könyvkereskedésben vagy Lepagenál: Cluj—Kolozsvar. Kérje az Erdélyi Szépíves Céh kiadványainak jegyzékét.

Szitnyai Zoltán: „Benn a bárány”. A kisvárások életének előttünk ismeretlen, fülledt, ezer kis izgalomtól reingő levegőjében játszódna le Szitnyai Zoltán regényei. A kitűnő író e könyvében mint novellairó mutatkozik be, amik maradéktalanul esillogtatják az írónak sikeres kvalitásait, amikkel a nagyközönstet meghódította. Az ötletben gazdag, izgalmas történetek bonyolítása, a tájak ízeinek, sajátosságainak jellemző ereje, érzékeltetése és a csillogó, bravuros, kellemesen túlfűtött nyelv elsőrendű könyvvé avatják Szitnyai Zoltán novelláskönyvét. Szitnyai Zoltán: Benn a bárány című kötet az Atheneum novellasorozatában jelent meg, ára 53 lei minden könyvkereskedésben vagy Lepagenál: Cluj—Kolozsvar. Kérje az Atheneum-uj-donságok teljes jegyzékét.

kedvünk szerint járni
keelni, fájdalmak nélkül...

mily kellemes érzés az üde bőr és a hajlékony test. Mindez nagyon is egyszerűnek tűnik, ha megvan, hiszen ez a tökéletes egészség. Azonban nagyon sokan vannak, akiknek ez legnagyobb vágyuk... Akar-e örülni az életnek? Védekezzen az intoxikáció állapotosságai ellen, mert ez a legtöbb megbetegedés eredeti okozója. Mi a belső intoxikáció? A húgysav, a húgysav (urea), a sók, az ételsav, az összes betegségek okozó bacillusok, a felesleges zsíradékok, a szervezetben feleslegesen visszatartott élelmiszer-salakok, amelyek a legsúlyosabb zavarokat okozták. Mindezeknek a szervezetből való eltávolítása természetes uton kellene lefolyjon, azonban a mai modern életformánk túlságosan gyorsütemű és ennek következtében az anyagcsere folyamat meglassul és szükség van a gyökeres kezelésre. Ehhez a kezeléshez a legkiválóbb orvosprofesszorok URODONAL-t ajánlanak, amely egy elsőrendű terapeutikus készítmény és amelynek tökéletes hatása valószínűleg csodákat tesz a belső szervek egyensúlyának helyreállítása és megtartása terén.

NEHÁNY VÉLEMÉNY

Hosszu évek óta használok az Urodonal-t, mert cukorbetegségben és artritizmusból szenvedek; én most folytatom le egy háromszoros üvegből álló kúrát és kijelentem, hogy jól érzem magam... Elkezdéseknél szemem gyógyszeremet, amely nagyon kellemes.

M. G. Paris.

Terapeutikus ellenőrzés szempontjából közlöm, hogy 45 éves feleségem, aki arctárában szenved, Urodonal-tal lett kezelve, megjegyzem, hogy a betegség öröklött természetű, mert feleségem Édes Anyja is szenvedett e bajban. Az Urodonal kezelés folytán a nagyon erős és gyakori rohamokkal jelentkező fájdalmak, pár hónap óta megszűntek. Dacára annak, hogy tekintettel a betegség családi eredetére a tökéletes gyógyulásban nem bízom, úgy intézkedtem, hogy feleségem folytassa a havi egy üvegből álló Urodonal kúrát, hogy a húgysavat kiválassza és eltávolítsa. A továbbiakról értesíteni fogom.

URODONAL

Megfiatalítja szervezetet. És megóvja a betegségektől

Kapható: Gyógyszertárakban és Drogériákban

SPORT KÖZLÖNY

Augusztus 8-án indulnak az aradi evezősök az országos bajnokságra

— Szorgalmasan készülődnek a vízisport aradi reprezentánsai —

A kerületi evezős-bajnokság lezajlása után az aradi evezősök versenyvezetői fokozott szorgalommal és ambícióval fogták a munkához, hogy az augusztus 15-iki országos evezős-bajnokságokon megállják helyüket. Mint ismeretes, az idei bajnoki evezős-viadalt Constanta mellett a Suthgiol-tavon tartják meg és azon az ország négy evezős-kerületének (Arad, Timișoara—Temesvár, București és Brăila) legjobbjai vesznek részt.

Az aradi színeket a Mureș, a Regatta és a

Hellas gárdája képviseli és alant adjuk az egyes legénységek összetételét:

Skiff: Mureș evezős-egylet (Bartos István), Regatta (Varjassy István).

Dublo: Luszt Iván, Wieser Tibor (Mureș).

Race-négyes: Mureș (Régner Kálmán, Sándor Gyula, Somogyi Zsolt, Régner Dániel, kormányos Jegessy Lajos, tartalék: Németh István). Regatta (Buschi Emil, Endrefi Lajos, Sággy Imre, Jánosi Tibor, kormányos Kiss István).

Adriai Biztosító Társulat
Igazgatója őszinte fájdalommal tudatja, hogy érdemekben dus, nyugalmazott aradi vezértitkára

Salgó Pál

folyó hó 21-én délelőtt rövid szenvedés után szívtelen és munkás életének 73-ik évében csendesen elhunyt.

Nyugodjék békében.

București, 1937. július 22-én. 3880

Adriai Biztosító Társulat
aradi Vezérügynöksége mély fájdalommal jelenti, hogy több mint 40 évesen át igen nagyrabecsült és mindenki által szeretett volt vezetője

Salgó Pál

vezértitkár

e hó 21-én délelőtt békében elhunyt.

Pihenése legyen könnyű és emléke áldott.

Arad, 1937. július 22-én. 3880

Női-négyes: Hellas (Visky Margit, Matusz Kató, Heller Olga, Rosenberger Lenke, kormányos Weiszberger Marcell, tartalék: Joanovics Györgyi).

Nyolcas: Mureș (Kardos Gyula, Mikos György, Pataki Zoltán, Farsang Dezső, Raphael Pál, Fecske László, Zádor Imre, Régner László, kormányos Puskás Lajos, tartalék: Lőrincz József).

A szövetség képviselőjében Moga Romulus dr., az F. R. S. N. aradi kerületének főtitkára, valamint Nádor István a Mureș, Baky Károly a Hellas megbízottai utaznak a versenyre. Az aradi gárda augusztus 8-án utazik el Constanta-ba, ahol pihenéssel készül a nagy versenyre. Aradról egyébként számos érdeklődő és az evezős-sport híve kíséri el az aradi evezősöket, akik részére kedvezményes ellátást, jó elszállásolást biztosítanak és miután az utazás a fürdőhelyre amugyis kedvezményes, valószínű, hogy tekintélyes számú evezős „drukker” fogja az aradi gárdát az országos bajnoki viadalra elkísérni.

Szép küzdelmek a Hellas—CAA-teniszversenyen

A Hellas és CAA klubközi teniszversenyt ma folytatták és ezúttal is szép küzdelmeket hoztak az összecsapások. Eredmények:

Szerdahelyi (Hellas)—Deme (CAA) 6:3, 6:3, Hónigzné (Hellas)—Kelemen Gizi (CAA) 6:1, 6:3, Pálfiné (CAA)—Nádasi Bözsi (Hellas) 6:0, 6:4, Klein Miklós (Hellas)—Limbeck Jenő (CAA) 6:1, 6:3, Deme (CAA)—Juhász (Hellas) 6:1, 6:3, Bánhidny Sándor (CAA)—Szerdahelyi (Hellas) 7:5, 7:5. Bánhidny, Limbeck—Farkas, Juhász ellen 6:4, 9:7. A verseny után kitűnően sikerült társasvacsra volt.

Tiltakoznak az egyesületek az új beosztás ellen

A nemzeti bajnokság új beosztása, amely szerint két csoportban bonyolítják le a meccset, nagy meglepetést és érthetően nagy viszatetszést keltett a divíziós-egyesületek körében. A beosztást kizárólag a B) ligából váratlanul felkerült egyesületek fogadták tetszettel, a Consiliul Federal határozata különben a többi egyesületekre nézve sérelmes. A Gloria vezetősége elhatározta, hogy tiltakozást nyújt be a legfőbb futballtanács határozata ellen és tiltakozásukba belevonják Ardeal—Erdély valamennyi divíziós-egyesületét. A Gloria sportigazgatója, Bozgan Gheorghe ezzel kapcsolatban a következőket mondotta:

— Súlyos anyagi hátrányt jelent a régi divíziós kluboknak a nemzeti bajnokság új beosztása, amely teljesen váratlanul érintett bennünket, de más klubokat is. Abban a hitben, hogy a régi beosztás megmarad, új edzőt, újabb játékosokat szerződtettünk, játékosainknak nagyobb fizetéseket ígértünk be, azonban a Consiliul Federalnak ez a határozata lehetetlenné teszi, hogy a kiadott pénzt részben is megkeressük. A legkeményebb harcot indítjuk a hozott határozat ellen, amely anyagi csődbe kerget nemcsak bennünket, de a többi divíziós egyesületet is és hisszük, hogy ebben valamennyi Ardeal—erdélyi klub segítségünkre lesz.

O Hivatalosan is megerősítette az országos tenisz-szövetség, hogy Somogyi Klári volt országos bajnoknő magyar egyesület színeiben versenyezhet. A tenisz-szövetség már régebben hozzájárult ahhoz, hogy Somogyi Klári, az aradi kitűnő teniszbajnoknő, aki már hosszabb ideje külföldön tartózkodik, valamely magyar egyesület színeiben versenyezzen. Ez a hozzájárulás kölcsönösségi alapon történt, miután magyar teniszversenyző, ha Romániában telepszik le, itteni egyesület színeiben versenyezhet. Ezt az országos tenisz-szövetség most hivatalos közleményben is megerősítette.

O Cluj—kolozsvári atléták csehszlovák meghívása. A CA Cluj egyesületéhez Csehszlovákiából meghívás érkezett az egyesület atlétái számára augusztus 1-ére. A Cluj—kolozsvári atléták teljes csapattal utaznak, tehát: Biró dr., Kovács, Biró György, Nemetz, Fosztó, Vass, Bindea stb. startolnak a csehszlovákiai versenyen.

Legújabb jelentéseink:

Botránnyok a „Tour de France“ kulisszái mögött

Párisból jelentik: A 16 napja tartó „Tour de France“, Franciaország körüli kerékpáros verseny botránnyos végűnek ígérkezik. Egy Autoine nevű újságíró, aki az első héten kísért a versenyzőket, rádióban felolvasást tartott, amelynek során megvádolta a „Tour de France“ rendezőbizottságának elnökét, Desfrangest, aki egyben a „L'Auto“ főszerkesztője is, hogy az egyéni versenyzőket helyezi előtérbe a

csapatversenyzők előtt. Teszi ezt azért, mert egy Bartali nevű olasz versenyző tartja magát a legiobbnak és a versenyző nagy összeggel tartozik a főszerkesztőnek. A belga versenyzők egyébként éppen ezért tizenheten Bordeauxban feladták a versenyt. Külön érdekesége ennek a vádnak az a hír, ami ma késő éjszakai órákban érkezett, hogy Bartali betegsége miatt „kidőlt“ a versenyből.

Szovjet-repülőgépek propagandarepülése a Fertő-tó felett

SOPRONBÓL jelentik: Sopronban ma délben fél 12 óra tájban a Tó-malom nevű strand közönségének különös látványban volt része. A Fertő-tó magyarországi része fölött két repülőgép jelent meg négy-ötezer méter

magasságban. A gépek néhány kört irtak le, majd füst-jellel egy sarlót és kalapácsot, később pedig egy szovjetszillagot rajzoltak az égboltozatra. A gépek ezután nagy sebességgel eltűntek Pozsony irányában.

Megalakítja Franco tábornok a spanyol nemzeti állam első kormányát

Megvitatják a „Korporációs állam“ első tervezetét — Előrenyomulnak a nemzeti csapatok

Londonból jelentik: A lapok értesülése szerint a semlegességi bizottság holnap ismét ülést tart. A sajtó Olaszország, Portugália és Németország ellen foglal állást, mert ők az okai annak, hogy a semlegességi bizottság nem tud eredményt produkálni. Arról szó sem lehet, hogy az önkéntesek visszavonásának kérdését levegyék a napirendről, mert a megegyezés alapját csak ez képezheti. A Daily Mail jelentése szerint Grandi londoni olasz nagykövet tegnap közölte Eden angol külügyminiszterrel, hogy Olaszország kész közreműködni a spanyol országi önkéntesek elszállítására körül, mihelyt mindkét küzdő fél megkapta a hadviselői jogokat.

A hadműveletek a spanyol fronton egyébként két nap óta nagy erővel folynak. A nemzetiek két új állást foglaltak el és most már az Escorial felé vezető utat ágyutüz alatt tarthatják. A kormánycsapatok Las Rosas és Escoria között valamennyi hidat levegőbe röptették. A Havas-ügynökség külön tudósítója jelenti, hogy a spanyol nemzetiek az Albaras-szakszon tovább folytatták előnyomulásukat és közben igen sok hadianyagot zsákmányoltak.

Ezekben a harcokban a köztársaságiak közel 2000 halottat vesztek.

A londoni angol lapok közlik, hogy Franco tábornok diplomáciai irodájának főnökét Hendayeba küldte az ottani francia és angol követekkel való tárgyalások céljából. Franco tábornok ugyanis értesülést szerzett arról, hogy az angol kormány, mielőtt a nemzetieket mint hadviselő felet elismerné, nagy súlyt helyez annak tisztázására, hogy a nemzeti kormány tagjai kik lesznek. Angol diplomáciai körök úgy tudják, hogy Gil Robles volt hadügyminiszter is ebben az ügyben utazott a nemzetiek képviselőjében Londonba, hogy a személyi kérdéseket ott tárgyalja.

A Párisba érkezett hírek szerint különben Franco tábornok értekezletre hívta össze a nemzeti egységfronthoz tartozó politikai pártok vezetőit Salamancába. Az értekezleten Franco tábornok elő fogja terjeszteni a „korporációs állam“ megalakítására vonatkozó tervezetét és kijelöli az új spanyol nemzeti állam első felelős kormányát. Miniszterelnökké Jordana tábornokot, Spanyol-Marokkó volt főbiztosát szemelték ki.

Hamis vádak alapján börtönbe juttatta

konkurrensét egy Oradea-nagyváradai bőröndgyáros

Hartmann Sándor bőröndgyárost letartóztatták, mert hamis kémiratokat gyártott egy helyi ügyvéd ellen, koholt vádjával félévi vizsgálati fogságba juttatta németországi konkurrensét és annak egész családját

Rémregénybe illő bűnyűben folytatja a befejező nyomozásokat az Oradea-nagyváradai rendőrség. Az előzetes nyomozások a bűnyű lényegére már teljes világosságot derítettek és annak főhősét, Hartmann Sándor Oradea-nagyváradai bőröndgyárost már le is tartóztatták. A bőröndgyárosról az írásos bizonyítékok egész sorozata alapján bebizonyították, hogy egy Oradea-nagyváradai ügyvédet, aki a szakmájában neki konkurrenciát csinált és egy wormi német bőröndgyárost, az Oradea-nagyváradai konkurrens cikkeinek készítőjét hamis vádak alapján börtönbe juttatta. Hartmann Sándor olyan alapos előkészítő munkával indította meg a két versenytárs ellen a hajszát, hogy

ügyvédet névtelen fejelentés alapján letartóztatták. A névtelen fejelentés alapján a rendőrség az Oradea-nagyváradai állomás ruhatárában egy bőröndöt talált, tele Kertész dr. elleni bizonyítékokkal.

Katonai kém-okmányok és kommunista röpiratok voltak a bőröndben.

Véletlen szerencse, hogy a hajszának ádozatul esett ügyvéd be tudta bizonyítani, hogy

a terhelő bizonyítékokat egytől-egyig Hartmann Sándor bőröndgyáros állította elő.

Beigazolódott, hogy a hamis okmányok Hartmann irógépén készültek.

Amikor a lelkiismeretlen bőröndgyáros üzemeire ilymódon világosság derült, tovább folyt a nyomozás, amely

újabb meglepő adatokat produkált.

Kiderült, hogy Hartmann Schuster Lajos ezredes, Oradea-nagyváradai német konzul utján Grünfeld

Leo wormsi bőröndgyárost a német hatóságoknál valutacsempészéssel vádolta és azzal, hogy üzleti levelezésében Hitlert és a nemzeti szociálista rendszert becsmérli. Jellemző a minden emberi érzésből kivetkőzött Hartmannra, hogy ebben a fejelentésben zsidó vallásáról is említést tesz és hangsúlyozza, hogy ő ennek ellenére is elismeréssel és lelkesedéssel szemléli a németországi eseményeket.

Hartmann fejelentése alapján a német bőröndgyárost és családját félévi vizsgálati fogságban.

Hartmann Sándor bőröndgyárost anyagi érdekei vezették, amikor két áldozata ellen az embertelen hajszát megindította. Grünfeld Leo wormsi gyárában készülnek ugyanis azok a bőröndök, amelyeknek romániai vezérképviselőjét Kertész Ferenc dr. Oradea-nagyváradai ügyvéd végzi és súlyos versenyt támaszt Hartmann Sándor készítményeivel szemben. A lelkiismeretlen rágalmozó evvel a hajszával akarta egyszer és mindenkorra lehetetlenné tenni a konkurrens cég működését.

Hartmann Sándor ügyében tovább folyik a nyomozás. Letartóztatását az ügyészség helyben hagyta, a helyi zsidó hitközségben pedig mozgalom indult a lelkiismeretlen embernek a hitközségből való kizárása érdekében.

A Népszövetség engedélyétől teszik függővé Palesztina felosztásának végleges tervét

Uj arab javaslatot terjesztettek az angol főbiztos elé

Jeruzsálemből jelentik: A palesztinai kérdés megoldására arab részről új javaslatot terjesztettek az angol főbiztos elé. A javaslat szerint Palesztinában a lakosság arányának megfelelően zsidó és arab vegyes kormány alakuljon. A javaslat értelmében azonban a zsidók további bevándorlását be kell szüntetni.

Damaskusban tegnap hatalmas tömegtüntetés volt Palesztina felosztása miatt. A tömeg hevesen tüntetett az angol terv ellen és Palesztina arab jellegének megőrzését követelték.

Az angol alsóház tegnap éjszakai ülésén újra szóba került Palesztina felosztásának terve. Határozatot nem hoztak, hanem kompromisszumot kötöttek, amely szerint a „Fehér könyvben“ kidolgozott javaslatot először a Népszövetség elé terjesztik és ha a Népszövetség engedélyt ad Palesztina felosztására, akkor fogják alapos mérlegelés után a végleges tervet a parlament elé vinni, amely döntem fog.

Nagyarányu tűzkár Párisban

Párisból jelentik: Rendkívül heves tűzvész pusztított az elmúlt éjszaka a francia fővárosban. A Saint Antoinette de Reully és Claude Tillier-uccákban levő hatalmas butorgyárban keletkezett a tűzveszedelem és Páris 13 tűzörsége csak többórnyi megfeszített munka után tudta a tüzet lokalizálni. A nagykiterjedésű üzem csaknem teljesen leégett és az anyagi kár óriási. A szerencsétlenség emberáldozatot nem követelt. Az elpusztult épületek biztosítva voltak.

A nemzetközi tör-egyenversenyek új eredményei Párisban

Párisból jelentik: A világbajnoki vívó mérkőzések negyedik napján a tör egyéni-versenyek középdöntőjében a két 9-es csoport és a hölgy egyéni tör selejtezőjének második fordulóját vívták le. A férfi törversenyben a középdöntő mérkőzés a magyarok részére igen kellemes meglepetéssel végződött. Vitéz Ujfalussy Ákos ugyanis bekerült a világ legjobb 8 törvivójából alakult döntőbe. Ezek a következők: Vocchino olasz, Feldini olasz, Marzi olasz, Nestini olasz, Gardere E. francia, Gardere A. francia, Lemoin francia és vitéz Ujfalussy magyar.

A hölgytör egyéni világbajnoki verseny selejtezőjének második fordulójában a magyar hölgyek közül tovább jutott Elek Ilona és Horváth Kató.

ha a lelketlen bűnöző nem kerül hurokra, a két szerencsétlen ember életét teljesen tönkre is tehette volna.

Kertész Ferenc dr. ismert Oradea-nagyvárad